

ŠKRABÁKŮV NOTES

Ročník 2006

Číslo 1

SLOVO ÚVODEM...

Tím krásným stavem naší mysli, kdy se nebojíme smrti ani života, je rané dětství. V raném dětství je možné téměř všechno. Je možné být od hry zavolán k dobrému obědu, a to bez otázky: jak se to stalo, že si zasloužím tak výtečnou slepici na paprice? A samozřejmě je stejně tak možné po posilující krmi ve hře pokračovat, ať už venku na pískovišti, nebo doma na koberci se skleněnými kuličkami či s kulisou hradu, do níž se z pokojového děla strefujeme pingpongovými míčky.

Hrajeme-li si na pískovišti, jistě u toho stavíme proslulé bábovičky či neméně proslulé hrady, cesty a křížovatky pro autíčka nebo si jen tak dolujeme ve hlubokých štolách. Tedy v zásadě přetváříme krajinu. Leckdo pak skutečně povýší na stavitele a to už je obrovská zodpovědnost – budovat skutečná lidská obydlí a sídliště. Zodpovědnost ke všem těm lidem, kteří se do námi přetvořené krajiny nastěhují. No a se psaním, s literaturou by to mělo být to samé. Začněme tajemstvím písmen, pokračujme hrou s písmeny a hrou se slovy. Věnujme se hře s významy slov. Rozehrajme příběhy a verše, jak nám káže představitivost, jejíž proud nás unáší, takže nutně obdivujeme sami sebe. Zrajme ovšem dál. Objevme v sobě chuť tvořit, přitakejme skutečnému nadání, které nás od nás samých posune výš, blíž k lidem.

Pořád jsme to samozřejmě my, kdo píše svá díla, ale teď jsme to my - na sebe přísní, nesmírně nároční a my, kteří na sebe při dychtivém psaní rádi zapomínáme. Psát pro lidi je obrovská zodpovědnost. Čtenář se mění v důvěřivého slepce, který vidí jen skrze naše vyprávění a také cítí tak, jak my ho vodíme. Měli bychom ho vodit po vkusných a nevyhlášených cestách. Jestliže čtenář nám pomůže tím, že dá našemu spisovatelství hlubší smysl, měli bychom na oplátku dát svým spisovatelstvím hlubší smysl čtenářovu životu. To už ale opravdu musíme něco umět! A proto hezky pište dál, cvičte se a máte-li nadání, dříve či později dozrajete v opravdické umělce.

Patrick Ungermann

Z ČINNOSTI SPKS

V sobotu 13. května byly v přednáškovém sále královéhradecké hvězdárny vyhlášeny výsledky 6. ročníku literární soutěže O Cenu Hradeckého Škrabáka.

Ceny do soutěže byly pořízeny částečně díky grantu Magistrátu města Hradce Králové, částečně darem knihkupectví Kosmas a Skippy a částečně byly věnovány Astronomickou společností HK, která se pro letošní ročník stala také spolupořadatelem soutěže. Umělecky vyvedené sošky Hradeckého Škrabáka, určené pro absolutní vítěze každé kategorie, vytvořil již tradičně Jaroslav Svoboda.

V úvodu vyhlášení výsledků nejprve proběhlo představení obou pořadatelských spolků,

poté byly členy SPKS předneseny vybrané příspěvky a nakonec zazněly Škrabákovy „špeky“, vybrané ukázky vyvolávající v sále úsměvy i údiv.

Samotné vyhlášení zpestřily nejen rozmary počasí, které způsobily delší výpadek osvětlení v sále, takže účinkující museli část pořadu zvládnout za pomoci příruční svítilny, která střídavě klouzala po textech scénáře

příběhu „Bude rande!“, ale také nízká účast oceněných autorů. Moderátor byl s bravurou, ale marně vyvolával jména nepřítomných autorů a prosil zoufale o převzetí cen alespoň v zastoupení příbuzné, spolužáky či přátele oceněného. Smutně se vršily řady nepřevzatých knih, sošek, dalekohledů a astronomických map...

Závěrem lze nabídnout všem, kteří nemohli přijít a zažít tu úžasnou atmosféru, aby se zúčastnili další akce SPKS, a zvědavým příznivcům soutěže doporučit, aby si zakoupili nový sborníček „Absolutní nic“. Nejbližší příležitost se naskytne v neděli 25. 6. od 18 hod na spolkové schůzi v městské knihovně v Malšovicích.

-zh-

Co by lidstvo dělalo, kdyby nebyly hvězdy?

Co by lidstvo dělalo, kdyby nebyly hvězdy? Zajímavá otázka. Jenže jak nalézt odpověď na tak zprvu běžnou, ale po bližším zamyšlení obtížnou otázku?

Se ztrátou hvězd bychom se potýkali už od počátku naší existence. Kupříkladu... Eden, biblický ráj, obýván Evou a Adamem. Byl by Eden opravdu tak nádherný, kdyby neměl oblohu posetou těmi malinkými světýlky, která občas „spadnou“ z nebe? Jenom těžko. Každý lidský jedinec určitě ocení tyto klenoty vesmíru. Děti je znají kupříkladu i z pohádek. Třeba princezna se zlatou hvězdou na čele. Nebo takový Princ a Večernice. Popřípadě Krteček, který chtěl spadlou hvězdu znovu zasadit na nebe. I král pohádek – Večerníček – vítá každý podvečer děti s kupou hvězd za sebou. Malý brouček svítil lidem lucerničkou za svitu hvězd a Malý princ dokonce na těchto hvězdách hledal přítele. Nu, všechna tato dobrodružství by byla bez hvězd docela ztracená, nemyslíte?

Pak přichází období, které bez hvězd jenom těžko může vůbec vzniknout. Období lásky a něhy. Procházka večerní krajinou, hvězdné nebe nad hlavou, mléčná dráha před sebou, snad už jen pár veršů chybí. A zde opět figurují hvězdy, např. v básni Jana Nerudy Vzhůru již hlavu národe, či pro hudebně založené v písni Petra Nováka Hvězdičko blýskává. Myslím, že není lepšího pokrmu pro nasycení duše citlivé a něžné.

V dospělosti většinou hvězdy zaujmou spíše svou fyzikální vlastností a stávají se předmětem astronomie. Mnozí podle hvězd vykládají budoucnost, určují důležité události, rozhodují podle nich důležitá data, např. datum svatby, oslavy a spoustu jiného. V dějinách to byl Rudolf II., mocný císař, který zasvětil svůj dvůr vědcům, astronomům,

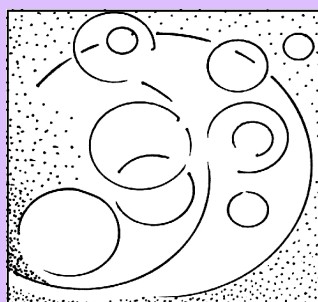
ale také podvodníkům a příživníkům, aby pro něj objevovali krásy oblohy.

Ke stáru už hvězdy nehrají takovou roli, přesto by bylo velice obtížné prožít podzim života bez hvězd. Takový výhled z okna na svítící galaxii, která je miliony kilometrů vzdálená, a přesto ji můžeme pozorovat, dokáže zahnat chmury i neduhy stáří.

Na závěr si dovoluji zaveršovat pár slov o hlavním tématu:

Co by lidstvo dělalo,
kdyby nebyly hvězdy?
Toť otázka pro každého, čtenáři,
nad tím se zamysli!!!

-Aneta Holá, 4. místo-

Slova, která bolí

Slova, která bolí,
když je křičíš za úsvitu
zapletená do soukolí
viny, studu, stovky břitů.

Slova, která bolí,
když je na rtech hrůzou dusíš
připoutaná trpkou solí
pak do mříže marně bušíš.

Slova, která bolí,
když je vrýváš do čistoty
jejich jed ji snadno skolí
kolem srdcí staví ploty.

Slova, která bolí,
možná bolet přestanou,
až najdu odvahu je vyslovit ...

- Pavla Tomková, 4. místo-

Úryvek z mé fantazie

„Paní má, pojdte již
z království toho hrozného!
My musíme jít pryč,
neboť stín smrti zde stihne
každého.“

„Přemyslím o tom, můj pane,
z toho všeho mráz po zádech mi
vane.
Mám strach, že někdo uvidí nás
a pak králi nahlásí, že viděl mě
i Vás.“

„Paní má,
nikdo viděti nás nemá.
Půjdem lesy, poli, cestama.
Není tu nikdo,
kdo krajinu tu líp zná, než já,
než nebožtíka krále země této,
co nosil jméno Bajaja.“

I šli lesy, poli, cestama,
břicha jim hlady kručela.
Pak do hospody oni vešli,
co hladem byli celí skleslí,
strašlivý posměch sklidili.

„Madam, co taháte se s tím
vandrákem?
Vždyť pobil by celou hospodu tím
svým friňákem!“
„Tak dost, nechte už toho, pane,
my víme odkud vítr vane!“

„Ne, jen ho nechte, moje paní,
a vy nelezte mi za ní!“
„Ale, paní, řekněte,
že jen fór to byl!
Vždyť by mouchu nepolapil.
Snad Vy nejste lehká děva?
Kolik byste chtěla?“

„Pane, chtěl jsem Vás ušetřiti
mrvaný lekce!
Avšak nepůjde to tak lehce!
Lezete mi krkem tím Vaším
urážním.
Raději se už nezapývejte tímto
flirtováním.
Vy způsobil jste posměch dámě,
jenž chopila mě za mé rámě!“

V té chvíli barbar tasil svůj kord,
však angličan byl rychlejší
a do hrudi ho bod,
čímž ukončil spád jeho hloupých
slov.

- Miroslav Vrbický, 1. místo-

Z HISTORIE SPOLKOVÉ ČINNOSTI NA POLI LITERATURY A DIVADLA

Spolek akademiků Dobroslav

Účelem spolku bylo podporovat nemajetné studenty z výtěžku divadelních představení a studentských večírků, zejména zakládáním stipendií, rozvíjet snahu členů po vzdělání v vědeckém i všeobecném, odebírat časopisy a kupovat díla z rozličných odvětví literatury. Založen byl v roce 1883 skupinou 39 členů, kteří vybrali název spolku inspirováni Rukopisem královédvorským, kde je postava Dobroslava spojována se založením Hradce Králové. Původně měl spolek sídlo v Praze a teprve v době univerzitních prázdnin v Hradci Králové. Mladí vysokoškolští studenti se scházeli každou sobotu v Praze U otce Pěničky na Karlově náměstí. Po hlavní debatě následovala cvičení v řečnictví a pronášení přípitků, při kterých „koloval

velký plecháč plný piva kolem stolu“, pak pijácké písně a vtipy. V roce 1888 byl vydán spolkový almanach, zahrnující literární pokusy studentů a zprávu za 10 let činnosti. V roce 1893 pořádal spolek diskusní večery a výlety, založil vlastní kvarteto a také spolkovou knihovnu, kterou využívalo na 164 členů.

Postupně se většina aktivit přenesla mimo Prahu, především po přednášce J. Vrchlického v Hradci Králové se rozpoutal uvnitř spolku boj mezi dvěma myšlenkovými proudy: „teatrální“ oslavování básníků proti plodné a živé práci. Ke konci 90. let 19. století převážil proud druhý, spolek uspořádal mnoho tanečních

zábav, divadelních představení, přednášek, zahradních slavností, koncertů a čtenářských večerů. Významnou událostí se stal Havlíčkův večer (1896), konaný ku příležitosti 40 let od úmrtí K. H. Borovského. Velkou pozornost posluchačů vyvolala také přednáška J. Durdíka o estetice (1897).

Dobroslav ve spolupráci se spolkem Krakonoš (studentský spolek Severovýchodu) svolal do Hradce Králové v roce 1897 sjezd studentstva. Slavnostního večera v sokolovně se roku 1898 zúčastnil osobně Jaroslav Vrchlický, který zde recitoval úryvky z dosud neuveřejněné hry Král a ptáček. Členové spolku v této době doslova žili verši Erbena, Nerudy, Sovy a Bezruč. Recitovali je na literárních večerech, jeden z nich osobně navštívil i Jiří Karásek ze Lvovic (1908).

Pokračování příště.

-zh-

FEJETON

Kultura se dělí jako ruce

Jiří Voskovec a Jan Werich hráli ve 30. letech 20. století parodický skeč o tom, že literatura se dělí na pravou a levou, což bylo tehdy samozřejmě míněno politicky. Přijde mi, že kultura je, napříč žánry i idejemi, které chce vyjádřit, ve svém hrubém rozdělení opravdu dvojjediná.

Už ve svém dávnověku jsem všechno, co bylo v knížkách, filmech, na obrazech, v rádiu i v gramofonu, dělil na kulturu čistící, záchodovou, kterou se z myslí vylučuje všechno, co ji trápí, a na kulturu vstřebávací, mléčnou, prostřednictvím níž se do nás naopak vstřebává, co myslí a duši právě chybí. Je zvláštní, kolik let jsem potřeboval na to, abych pochopil,

že ani jeden z těchto druhů není lepší nebo potřebnější, než ten druhý.

Můj rozpačitý vztah k prvnímu (řekněme levému) druhu kultury pramenil z toho, že na tradičních stezkách, kterými se v tomto věku dostává kultura k obyčejným lidem, je jí nezměrná většina. Tvůrci dneška řvou, brečí, nadávají, zvrací, vylučují a já řvu, brečím, nadávám, zvracím a vylučuji s nimi jako čtenář, divák a posluchač, i jako tvůrce. To, že mi po určité části života připadalo, jako by nebyl žádný jiný druh kultury než ten první, je přirozené, protože (ačkoli mi to dlouho nedocházelo) jsem jen průměrný občan této doby, a tak se na mě přirozeně projevuje místo, kterým naše řeka právě protéká – a tím je univerzální čistička.

Teprve ve chvíli, kdy se mi v mohutném spirálovitém proudu poprvé podařilo zahlédnout travnatý břeh, jsem na něm spatřil i druhou kulturu, která tam už stála jako bernardýn se soudkem rumu na krku a čekala na mě. Jsem rád, že se konečně můžu přiznat, jakou radost mi skýtá okamžik, kdy leže v posteli odkládám de Sadovu Justinu a v knížce, kterou mám po pravé straně těla, si čtu Ježíšovo uklidňující: „Nebojte se.“ Jsem rád, že jsem se dožil věku, kdy se ve vitrinách knihkupectví do záplavy Justin, které očividně nepsali talentovaní francouzští šlechtici a už vůbec ne z vnitřní potřeby, pomalu vmíchává stále víc hřejivých slov o mléce, slunci a klidu bez konce.

- Tomáš Koloc-

Vítězové 6. ročníku literární soutěže O Cenu Hradeckého Škrabáka

I. VĚKOVÁ KATEGORIE PRÓZA

Fantazijní příběhy

1. místo Adéla Holečková
2. místo Michal Svoboda
3. místo Martin Kořátko

Příhody z každodenního života

1. místo NEUDELENO
2. místo Karolína Menoušková
3. místo Zuzana Petříčková

POEZIE

1. místo Miroslav Vrbický
2. místo Filip Jaroš
3. místo Aneta Vašatová

II. věková kategorie PRÓZA

Fantazijní příběhy

1. místo Kateřina Pražáková
2. místo Adam Karas
3. místo Milan Kučera

Příhody z každodenního života

1. místo Miloslava Nosková
2. místo Alena Archalousová
3. místo Michaela Pišiová

POEZIE

1. místo Ondřej Macl
2. místo Oldřich Trojan
3. místo Markéta Paráčková

I. a II. věková kategorie PUBLICISTIKA

1. místo Milan Kučera
2. místo David Havelka
3. místo Jana Albrechtová

*Fotografie
a kompletní výsledkovou listinu
naleznete na: www.spks.info*

*Sborníček ze soutěže objednávejte
na skrabak@email.cz
(50 Kč + dobírka)*

SPOLEK PŘÁTEL KRÁSNÉHO SLOVA

HLEDÁ NOVÉ ČLENY!

*Máš organizační schopnosti?
Zajímá tě literatura?
Nebo sám píšeš?*

Pak jsi mezi námi vítán!

Potřebujeme pomoci zejména s:

- přípravou 7. ročníku literární soutěže O Cenu Hradeckého Škrabáka
- obsahovou náplní spolkových akcí
- propagační spolkou a korespondencí s autory

Přihlášky na www.spks.info

Máš novinářské ambice?

**Píšeš úvahy, recenze,
reportáže?**

Chceš poznat nové lidi?

Je ti mezi 15 a 25 lety?
Přidej se k nám!
Pošli nám své texty!

Nebudeš litovat.
Za odborné příspěvky
nabízíme **honorář!!!**

Zašli svůj text
o rozsahu 1200 znaků
ve formátu *.rtf
na e-mail redakce.

Uveď své jméno a příjmení,
e-mail nebo telefon.
Bude-li se nám tvůj text líbit,
okamžitě tě kontaktujeme!

Tak už neváhej a piš!!!

ŠKRABÁKŮV NOTES

Vydává
**Spolek přátel krásného
slova**

Náhon 105
500 09 Hradec Králové
IČ: 26622203

Vychází 3 x ročně
jako e-zin.
Toto číslo vyšlo 10. 6. 2006

Redakce:

Zuzana Hloušková
e-mail:
notes.skrabak@seznam.cz

Redakční rada:

Jaroslav Svoboda
Jan Hloušek
Tomáš Koloc

Přispěli:

Zuzana Hloušková
Tomáš Koloc
Patrick Ungermann
Aneta Holá
Pavla Tomková
Miroslav Vrbický

*Časopis vznikl za podpory
Královéhradeckého kraje*